

ผลของโปรแกรมการพยาบาลการปรับเปลี่ยนความเชื่อของสตรีและสามี
ต่อความเชื่อและพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง

สุกัลยา สังข์กลม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

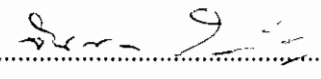
การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2552

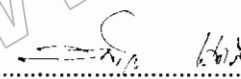
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สุภัตยา สังข์กลม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

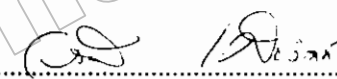
.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

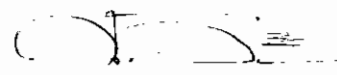
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียวอิสเรศ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

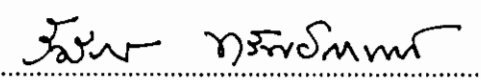
.....ประธาน
(ดร.สมใจ นกดี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เดียวอิสเรศ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม มูลเมือง)

คณะพยาบาลศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา การแนะแนวทาง ที่ถูกต้องและการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิเศษ กรรมการ ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษาลงตลอดระยะเวลาดำเนินการและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว ตลอดจนคณาจารย์ ในมหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการศึกษาและ การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่กรุณาให้ คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และที่สำคัญที่สุด ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณสตรีและสามีกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติ ๆ ที่คอยห่วงใยและคอยดูแล บุตรสาว 2 คน ให้เป็นอย่างดี ในยามที่ต้องมาเรียน ไกลบ้าน ขอขอบคุณพันจ่าเอกสมยศ สังข์กลม บุคคลสำคัญที่เป็นแรงผลักดันให้มาเรียน คอยดูแลเอาใจใส่และให้กำลังใจในการเรียนมาโดยตลอด ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้การสนับสนุนเงินทุน เพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ศุภัสยา สังข์กลม

49920705: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)

คำสำคัญ: สตรีและสามีกลุ่มตัวอย่าง/ การตรวจเต้านมด้วยตนเอง/ โปรแกรมการพยาบาล
ปรับเปลี่ยนความเชื่อ/ ความเชื่อ

ศุภกัลยา สังข์กลม: ผลของโปรแกรมการพยาบาลการปรับเปลี่ยนความเชื่อของสตรีและ
สามี ต่อความเชื่อและพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง (THE EFFECTS OF CHANGING
BELIEF PROGRAM OF WOMEN AND THEIR SPOUSES ON BELIEFS AND SELF-
BREAST EXAMINATION BEHAVIOR) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จินดนา วัชรสินธุ์, Ph.D.,
วรรณิ์ เดียวอิสระ, Ph.D. 81 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การศึกษากึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพยาบาล
การปรับเปลี่ยนความเชื่อของสตรีและสามีต่อความเชื่อและพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง
ของสตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีและสามีที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลบ้านแพรง
จำนวน 60 ครอบครัว เลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนเข้ากลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 ครอบครัว สตรีและสามีกลุ่มทดลองได้รับ โปรแกรมการพยาบาล
การปรับเปลี่ยนความเชื่อ ส่วนสตรีและสามีในกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติของโรงพยาบาล
ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการประเมินความเชื่อก่อนและหลังได้รับโปรแกรม 2 สัปดาห์
6 สัปดาห์และ 12 สัปดาห์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมและพฤติกรม
การตรวจเต้านมด้วยตนเอง สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที
และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวโดยวิธีเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า สตรีและสามีกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการพยาบาลการปรับเปลี่ยนความเชื่อ
มีความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามรูปแบบปกติของโรงพยาบาล
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสตรีที่ได้รับ โปรแกรมการพยาบาลการปรับเปลี่ยนความเชื่อ
มีพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองในระยะหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์
และ 12 สัปดาห์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามรูปแบบปกติของโรงพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 และสตรีกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการพยาบาลการปรับเปลี่ยนความเชื่อมีพฤติกรม
การตรวจเต้านมด้วยตนเองในระยะหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์ และ
12 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า
โปรแกรมการพยาบาลการปรับเปลี่ยนความเชื่อสามารถช่วยเพิ่มพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง
ของสตรี พยาบาลผู้รับผิดชอบงานมะเร็งเต้านมสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรม
การตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีได้

49920705: MAJOR: FAMILY NURSE PRACTITIONER; B.N.S. (FAMILY NURSE PRACTITIONER)

KEYWORDS: WOMEN AND THEIR SPOUSES/ BREAST SELF EXAMINATION/ PROGRAME FOR CHANGING BELIEF/ BELIEFS

SUKANLAYA SUNGKLOM: THE EFFECTS OF CHANGING BELIEF PROGRAM OF WOMEN AND THEIR SPOUSES ON BELIEFS AND SELF-BREAST EXAMINATION BEHAVIOR. ADVISORY COMMITTEE: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D., WANEE DEOISRES, Ph.D. 81 P. 2010.

The purpose of this quasi-experimental research was to examine the effects of changing belief program of women and their spouses on beliefs and self-breast examination behavior. The sample consisted of 60 families living in Banpreak district, Ayutthaya province. The samples were collected by using a multi-stage sampling technique into control and experimental groups. Thirty women and their spouses of the control group received regular program and the other 30 women and their spouses of the experimental group received the program for changing belief. The samples in both groups were assessed the belief and self breast examination behavior prior to the experiment and two weeks, six weeks, and twelve weeks after the experiment. Data were analyzed by using frequency, mean, standard deviation, one way ANOVA by Scheffe test.

The results revealed that the women and their spouses in the experimental group had significantly higher mean score of belief than those in the control group ($p < .05$). Women in the experimental group had significantly higher mean score of self-breast examination in two weeks, six weeks and twelve weeks than those in the control group ($p < .05$). And the women in the experimental group had significantly higher mean score of self-breast examination in two weeks, six weeks and twelve weeks than prior to the experiment ($p < .05$). This finding suggests that changing belief program could increase the self-breast examination behavior. Nurses should apply changing belief program to help women increase self-breast examination behavior.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง.....	9
แนวคิดระบบครอบครัวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง.....	12
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง.....	15
โปรแกรมการพยาบาลการปรับเปลี่ยนความเชื่อ.....	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	26
การพิทักษ์สิทธิของสตรีและสามีที่เข้าร่วมการวิจัย.....	26
ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	32
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง.....	32
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมของสตรีและสามี ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	36
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมของสตรีและสามี ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลอง.....	39
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรี ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ในระหว่าง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	42
ตอนที่ 5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรี ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ในกลุ่มทดลอง.....	44
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	46
สรุปผลการวิจัย.....	47
การอภิปรายผล.....	49
ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้.....	51
จุดแข็ง จุดอ่อนและข้อจำกัดของการวิจัย.....	52
บรรณานุกรม.....	53
ภาคผนวก.....	59
ภาคผนวก ก.....	60
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	74
ภาคผนวก ง.....	77
ภาคผนวก จ.....	79
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	81

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของสตรีกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากร ($n = 60$ คน).....	33
2	จำนวนและร้อยละของสามี จำแนกตามลักษณะประชากร ($n = 60$ คน).....	35
3	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมของสตรีในระยะก่อนทดลอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์และ 12 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	37
4	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมของสตรีในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์ และ 12 สัปดาห์ ในกลุ่มทดลอง.....	39
5	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมของสตรีกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์และ 12 สัปดาห์..	40
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมของสามีของสตรีในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์ และ 12 สัปดาห์ ในกลุ่มทดลอง.....	41
7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมของสามีของสตรีกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์และ 12 สัปดาห์.....	42
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรี ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและระยะติดตามผล ในระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	42
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์ และ 12 สัปดาห์ ในกลุ่มทดลอง.....	44
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรี กลุ่มทดลอง ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผล 6 สัปดาห์และ 12 สัปดาห์.....	45

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	7
2 แผนภาพรูปแบบการวิจัย.....	22
3 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	31